

„VELIKE SE PRIČE DOGODE ONIMA KOJI IH ZNAJU ISPRIČATI“ (IRA GLASS)

IZ KNJIŽNICA
narodnih i
školskih

Svjetlana Basara

Osnovna škola Mahično i Osnovna škola Rečica
knjiznica.mahicno@gmail.com

Albert Einstein, genijalac čiju (potencijalnu, s vremenom i dokazanu) darovitost obrazovni sustav nije prepoznao, o sebi je (navodno) rekao: „Nemam nikakav poseban talent, samo sam strastveno znatiželjan.“ Također je (navodno) izjavio: „Mašta je sve. To je uvid u nadolazeće životne atrakcije.“ Dakle, mašta = budućnost.

Danas živimo u svijetu koji su on i njemu slični samo zamišljali, o kojem su tek maštali. U svijetu neizmernih tehnoloških mogućnosti koji nam je, ubrzavši komunikaciju i vremenski i prostorno, ostavio dovoljno vremena za maštanje. Je li zaista? Naime, umjesto da prilagođavamo suvremenu informacijsko-komunikacijsku tehnologiju sebi i svojim potrebama, izgleda da se događa upravo obrnuto: čovjek se prilagođava tehnologiji. Kako bi što brže komunicirao, razvio je sasvim nov jezik – jezik pun kratica i gotovo isključivo imenica, jezik koji ne trpi rječničko bogatstvo – jezik robota ili umjetne (nekreativne) inteligencije¹ – jezik čovjeka bez mašte. Dakle, čovjeka bez budućnosti (držimo li se jednadžbe: mašta = budućnost). „Terminatorski“ scenarij, zar ne?

No, ne brinite. Lijek postoji i nadohvat je ruke. Ne trebate čak ni upaliti ekrane! Lijek za maštu i budućnost nalazi se u... knjizi. Čini se da to znaju i roditelji (bake, djedovi te ostala rodbina i prijatelji) jer je *Istraživanje o čitanju i kupovini knjiga u RH 2024.*² pokazalo kako je „kupovina dječjih knjiga stabilna zadnje dvije godine“ – podatak koji me kao školskoga knjižničara veseli i iznimno veseli. Veseli me jer mogu zaključiti kako roditelji (bake, djedovi te ostala rodbina i prijatelji) razumiju koliko je čitanje važno. Iznimno me veseli jer mi se čini da roditelji (bake, djedovi te ostala rodbina i prijatelji) također sve više razumijevaju koliko je razvijanje ljubavi prema čitanju neprocjenjivo. Samo će na taj način čitanje od „moranja i trebanja“ izrasti u uživanje, a poticanje čitanja tijekom odgoja i obrazovanja „samo“ će se nastaviti naslanjati na taj pozitivan osjećaj prema čitanju i knjizi stvoren u obiteljskom krugu.

Pišem „samo“ jer nije tako jednostavno poticati čitanje radite li u osnovnim školama u naseljima koja su kilometrima udaljena od gradskoga središta. Učenici tih škola (odnosno, njihovi roditelji, bake, djedovi te ostala rodbina i prijatelji) moraju iz vlastitih džepova platiti kulturi kako bi ih ona posjetila. Ili kako bi oni posjetili kulturu. Pišemo li o čitanju, to znači da u blizini nema knjižice (ili knjižare) pa da (besplatno) prošeću do (besplatnoga) književnog susreta koji organizira ta ista knjižnica (ili knjižara). Ni jedno kulturno događanje za njih nije besplatno jer ti klinci (odnosno njihovi roditelji, bake, djedovi te ostala rodbina i prijatelji) moraju namaknuti lov za prijevoz. Stoga se dovijam, no u tom se dovijanju smatram također i privilegiranom jer u obje škole – u OŠ Mahično i OŠ Rečica – imam susretljive ravnateljice – Goranu Simić-Vinski

¹ Mislite li da je ChatGPT revolucionizirao umjetnu inteligenciju u polju (jezične) kreativnosti, pročitajte članak Teda Chianga „ChatGPT Is a Blurry JPEG of the Web“, (9. 2. 2023.) The New Yorker. URL: <https://www.newyorker.com/tech/annals-of-technology/chatgpt-is-a-blurry-jpeg-of-the-web> (31. 5. 2024.).

² Istraživanje koje je u povodu ovogodišnje manifestacije Noć knjige provela Karika koja nedostaje d.o.o. URL: https://prijava.nocknjige.hr/datoteke/202404240721370.Karika_Noc%20knjige_2024_L.pdf (31. 5. 2024.).

i Dijanu Perišin – koje će pronaći način da izdvoje dodatna sredstva za kvalitetan rad školske knjižnice odnosno za sudjelovanje u jednom uistinu sjajnom projektu poticanja čitanja. Riječ je o međunarodnom projektu Naša mala knjižnica³ (u nastavku: NMK) koji u Lijepoj Našoj od 2018. godine vodi izdavačka kuća Ibis grafika. Dok se OŠ Rečica povremeno uključuje u NMK, OŠ Mahično je od samoga početka dio te velike međunarodne obitelji.

Dakle, ove su nastavne godine (2023./2024.) u NMK bili uključeni:

- u OŠ Mahično: učenici 3. r. s učiteljicom Jasminom Štefan, učenici 1. r. s učiteljicom Katarinom Kranjčec te učenici kombiniranog 1./4. r. PŠ Gorščaki s učiteljicom Valentinom Bukovšek
- u OŠ Rečica: učenici 3. r. s učiteljicom Marinom Kružić.

Bilo je naporno koordinirati, ali uglavnom zbog (fizičkoga) usklađivanja rada u dvije škole (koje imaju i po jednu područnu školu). No, uspijevali smo redovito se sastajati, čitati i zabavljati se na radionicama nakon čitanja. Učiteljice su vrijedno fotografirale pa sam imala dovoljno materijala za objavu na mrežnim stranicama škola, YouTube kanalima školskih knjižnica i Forumu NMK.⁴ Uistinu timski rad u poticanju čitanja. Već je i to bila lijepa nagrada: uspješna suradnja i promatranje kako kompozicije čitateljskih vlakića⁵ rastu.

Naš marljiv suradnički rad nije ostao nezapažen. Krajem siječnja 2024. voditeljica projekta NMK Danijela Varga razveselila nas je obavijestivši nas da smo „osvojili“ posjet belgijskoga dvojca, autora grafičkih romana Kamp Bravo i Ono s Leom. I zaista, radni tjedan u ponedjeljak, 12. veljače 2024., za mješovitu skupinu tridesetak učenika OŠ Mahično, PŠ Gorščaki i OŠ Rečica nije mogao bolje započeti! U učionici 3. razreda OŠ Mahično susreli smo se s piscem Stefanom Boonenom i ilustratorom Melvinom u pratnji prevoditeljice Svetlane Grubić Samaržija. Uživo smo slušali nizozemski jezik i promatrali kako nastaju ilustracije. Bio je to sat za pamćenje: zabavan i nenametljivo poučan – jer je vrijedan rad uistinu bio nagrađen. Kultura je doputovala do maloga prigradskog karlovačkog naselja – Mahična – i to čak iz Belgije!

Slika 1. Belgijski dvojac Stefan Boonen i Melvin u OŠ Mahično

³ Detaljnije o projektu Naša mala knjižnica možete saznati na službenoj stranici: <https://nasamalaknjiznica.hr/>

⁴ Novost u projektu od ove nastavne godine koja mi je puno olakšala i ubrzala objave vijesti, a vjerujem i svima uključenima u NMK. URL: <https://nasamalaknjiznica.hr/forums/>.

⁵ Jedna od aktivnosti projekta NMK. U Čitateljskom vlakiću svaki vagončić predstavlja pročitano knjigu.

Slika 2. Druženje s Majdom Koren i Damijanom Stepančičem u Centru mladih Ribnjak

Ali, to nije bilo sve! Netom nakon proljetnih praznika Danijela Varga ponovno nas je obradovala: ovoga puta pozivnicom za festival Knjige u krošnjama, a sve u organizaciji nakladničke kuće Ibis grafika. Nismo mogli poželjeti ljepši, kreativniji i zaigraniji završetak sudjelovanja u ovogodišnjem projektu NMK! Prijepodne 16. svibnja 2024. proveli smo u Centru mladih Ribnjak s autorima stripovskoga serijala o Kapi i Bundi, Majdom Koren i Damijanom Stepančičem. Malo pouke iz slovenščine, malo bojanja i crtanja, malo više šetanja i igranja, puno smijeha i veselja te neizbježna kuglica sladoleda. Ovoga puta su mahičanski i rečički kinci besplatno otputovali kulturi u susret. Da se poslužim sloganom karlovačke bibliobusne službe – „Čitanje je važno, uključuje nas snažno!“⁶ Uistinu, zar ne?

Kad već spominjem bibliobus, ne smijem zaboraviti spomenuti učenike 1. razreda OŠ Mahično i njihovu učiteljicu Katarinu Kranjčec: svaki drugi ponedjeljak popodnevni predsat u njihovu rasporedu rezerviran je za posjet bibliobusu.

Kad već spominjem bibliobus, ne smijem zaboraviti spomenuti učenike 1. razreda OŠ Mahično i njihovu učiteljicu Katarinu Kranjčec: svaki drugi ponedjeljak popodnevni predsat u njihovu rasporedu rezerviran je za posjet bibliobusu. Sve što posude toga dana čitaju tijekom iduća dva tjedna, što zajedno u učionici, što pojedinačno kod kuće. I tako cijele godine. Čitateljski vlakić nedavno je potvrdio: prvašići OŠ Mahično tijekom ove nastavne godine⁷ pročitali su ukupno 355 knjiga. A, jedan od njih, Ivan Fember, pročitao je njih čak 146.

Slika 3. Učenici 1. razreda OŠ Mahično. Ivan Fember je u drugom redu drugi slijeva.

Dakle, ne brinite. Samo uzmite knjigu i otvorite je. „U svemu postoji priča. Promijenite priču, promijenili ste svijet.“ (Terry Pratchett)

⁶ Naziv projekta Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić Kovačić“ u Karlovcu u okviru kojega je ustanova nabavila novi bibliobus te tako nastavila tradiciju, više od stoljeća staru, prosvjetljavanja (i prosvjećavanja) (s) knjigom udaljenih kutaka Karlovačke županije, a čiji je autor djelatnica knjižnice Sanja Graša.

⁷ Točnije, od studenog 2023. do 29. svibnja 2024., Dana škole.

Literatura

1. Chiang, T. ChatGPT Is a Blurry JPEG of the Web, (9. 2. 2023.) The New Yorker. URL: <https://www.newyorker.com/tech/annals-of-technology/chatgpt-is-a-blurry-jpeg-of-the-web> (31. 5. 2024.)
2. Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karolvac. URL: <https://gkka.hr/> (31. 5. 2024.)
3. Istraživanje o čitanju i kupovini knjiga u RH – rezultati. (travanj 2024.). nocknjige.hr. URL: https://prijava.nocknjige.hr/datoteke/202404240721370.Karika_Noc%20knjige_2024_L.pdf (31. 5. 2024.)
4. Naša mala knjižnica. URL: <https://nasamalaknjiznica.hr/> (31. 5. 2024.)